

Ilaqtariinnut Peqqissutsimullu Ataatsimiititaliaq
 Inatsisartut

Inatsisissamik nassuiaassinermut atatillugu apeqqtinut akissutit

15-03-2019
 Sags nr. 2018 - 8048
 Akt. id. 10307165

Inatsisissamik nassuiaasseqqusunermut Ilaqtariinnut Peqqissutsimullu Ataatsimiititaliaq kissaatigisimavaa inatsisissatut siunnersuummut UPA 2019/205-mut tunngatillugu ataani apeqqtit akeqqullugit.

Postboks 260
 3900 Nuuk
 Tlf. (+299) 34 50 00
 Fax (+299) 34 66 66
 E-mail: iian@nanoq.gl
 www.naalakkersuisut.gl

- 1) **Pisortat illuutaannik atortorissaarutilersorneqarsimanerinillu, inunnut innarluutilinnut aqqtissaqarnerinik qulakkeerinninngitsut pillugit ataatsimoorussamik nalunaarsuiffimmik, aamma taakkuninnga atuinissaannut ataatsimoortumik inunnut innarluutilinnut siunnerfeqartumik "aqqtissaqarnermut aamma atuisinnaanermut pilersaarummik" aalajangersakkap siunertaanik malittarinnittumik peqarnerluni?**

Sanaartornermut inatsit Ineqarnermut Attaveqatigiinnermullu Naalakkersuisoqarfiup ataaniimmat apeqqtut tassanngaanniit akisassanngortinneqarsimavoq. Ineqarnermut Attaveqatigiinnermullu Naalakkersuisoqarfik imatut ilisimatitsivoq:

Pisortat illuutaannut aamma atortorissaarutaannut ajornannginnerusumik aqqtissaqarnerinik ataatsimoorussamik nalunaarsuinerinik innersuussutigineqassaaq nalunaarusiaq "Pisortat illuutaanni innarluutilit aqqtissaqarnerinik misissuineq pillugu nalunaarusiaq", A/S Inissiaatileqatigiiffik INI, marts 2010.

Misissuineq Inatsisartut upernaq 2008-mi ataatsimiinneranni suliaassanngor-tinneqarpoq, misissuinerullu inerneranik nalunaarusiaq Inatsisartut upernaq 2010-mi ataatsimiinneranni agguanneqarpoq. Nalunaarusiami Kalaallit Nunaanni Namminersorlutik Oqartussat aamma Namminersorlutik Oqartussat ataanni suliffeqarfinni illuutit misissorneqarput.

Aqqusinermit illumut aqqtai, illup iluani quleriaanut ingerlasinnaaneq aamma anartarfinnut inuit qamutininik assakaasulinnik atuisunit iserfigineqarsinnaaneri misissorneqarsimapput.

Kommunit illuutai aamma inuit namminneq illuutaat kikkunnut tamanut iserfigineqarsinnaasut ilanngullugit misissuiffineqarsimapput, taakkunungali atatillugu taamaallaat aqqusinermit illup tungaanut aqqt misissorneqarsimavoq.

Nalunaarusiaq illunut misissorneqartunut tamanut aqutissanut pitsanngorsaatinik siunnersuutinik imaqarpoq, aamma taakkununga akissanik missingersuusiorneq ilanngunneqarsimavoq.

Nalunaarusiaq uani link-imi takuneqarsinnaavoq:
><https://naalackersuisut.gl/da/Publikationer/2010/03><

Apeqquateqaatip immikkoortuata aappaanut tunngatillugu, aqutissaqarnermut aamma atuisinnaanermut pilersaarummik” peqartoqarnerneq aamma suliaqartoqarsimanersaq ilisimasaqarfigingilarput.

Naalackersuisoqarfimmit ilassutitut nalunaarutigineqassaaq, 2006-imi illuliornermut malittarisassaq aalajangersakkanik imaqarmat, taakkua nutaamik illuliornermut iluliamut ajornanngitsumik aqutissaqarnerneq qulakkeerneqassasoq siunertaraat.

Sanaartornermut inatsit malillugu kommunit sanaartornermut akisussaaffik najugaqarfimmi tigummivaat, aamma sanaartornermut inatsit malillugu (Sanaartorneq pillugu Inatsisartut inatsisaat nr. 13, 26. maj 2010-meersoq) aamma sanaartornermi malittarisassaq malillugu ingerlatsisoqarnerneq malinnaaffigisussaavaat.

Sanaartornermi malittarisassat nutaamik aqqissuuteqqinneqarnissaanni Naalackersuisoqarfimmit isumaliutersuutigineqarpoq illup ajornanngitsumik aqutissaqarnera aalajangersakkami illunut pioreersunut tunngatillugu piumasarineqassasoq, illup pineqartup atornerqarneranut siunertamik allannguisoqartillugu imaluunniit illup pioreersup allanngortillugu iluarsaanneqarneranut atatillugu.

2)

Qanoq ilisukkut inatsisissamut siunnersuut una malillugu inuit inuttut innarluutilittut pisinnaatitaaffinnik periarfissalittut nalunaarsorneqar-sinnaappat? Qanoq ilineratigut nalunaarsorneqarsinnaanissamut pisinnaatitaaffeqarpat aamma qanoq ililluni kommunit akornanni nalunaarsuineq assigiissarneqarsinnaanera qulakkeerneqassava?

Siunnersuummi siusinnerusumut naleqqiullugu nalunaarsorneqarnissaq pillugu immikkut malittarisassat siunnersuummi ilaanngillat. Siunnersuummi kommunal-bestyrelsit pisussaaffilerneqarput inuk innarluutilik tapersersorneqarnissamik pisariaqartitsisoq ilimagineqarpat inuup innarluutillip atugai pillugit misissuissasut tak. siunnersuummi § 25, kiisalu tapersersorneqarnissaq pillugu aalajangiissasut, tak. siunnersuummi § 38. Aalajangerneq pisinnaavoq inuup innarluutillip nammineq qinnuteqarnera imaluunniit nalunaarutigineqarnerneq tunngavigalugu imaluunniit nammineq iliuuseqarnikkut.

Paasineqarpat inuk Inatsisartut Inatsisaata malillugu tapersersorneqarnissamik pisariaqartitsisoq, taava kommunalbestyrelsi inuk pineqartoq qanoq tapersersorneqassanersaq pillugu qulaajaassaaq, iliuusissanillu pilersaarusiortuni, tak. siunnersuummi § 25-26, tassanngaanniillu innuttaasumut tunngasumik suliamik aallartitsilluni.

Taamaattorli naqissuserneqassaaq, inuttut innarluutilittut nalunaarsorneqarneq pineqanngimmat, taamaallaalli innutaasutut allatuulli tapersorneqarnissamik pisariaqartitsisutut kommunalbestyrelse suliamik aallartitsissammat.

3)

Siunnersuummi § 8 malillugu oqaasertanut tapersorneqarnissamik pisariaqartitsineq malittarisassat aalajangersimasut suut toqqammaviunersut Itisilerneqarsinnaava,, aamma qanoq qulakkeerneqassava kommunit tapersorneqarnissamik pisariaqartitsineq assigiimmik paasissagaat?? Ataatsimut isigalugu pissusissamisuussagaluarpoq siunnersuummi kapitali 8 tapersuinnissamut periarfissat aamma siunnersuummi § 71-imi pitsaassutsimik malitassat ilanngunneqarpata.

"Tapersorneqarnissamik pisariaqartitsineq"-mut tunngatillugu, pineqarpoq, tapersiineq siunnersuutip iluani sinaakkutit iluanni, inuup innarluutillip tamakkiisumik inuiaqatigiinni peqataanissaa siunertaralugu tapersiineq. Taamaalilluni piviusorsioortumik, immikkut inummik isiginnittumik aamma ataatsimut isiginnittumik oqimaalutaasoqassaaq, inuup nammineq piviusorsioortumik aamma pisariaqartumik tapersorneqarnissaata nalilersorneqarnissaa. Tassa Imaappoq, inuup innarluutillip timimigut, eqqarsartaatsikkut imaluunniit tarnikkut imaluunniit maluginiutikkut appasinnerunermik misigisimaneranik akimmiffiit sapinngisaq tamaat minnerpaaffissaanniititsinissaq anguniarlugu.

Siunnersuummi § 71-ip kommunalbestyrelsit ataasiakkaat, siunnersuummi kapitali 8 malillugu pisussaaffigisamittut tapersiisarnissartik pillugu pitsaassutsimut najoqqutassat namminneq aalajangersaavigissagaat pisussaaffilerpai. Pitsaassutsimik malitassat taakkua tapersiinerit ataasiakkaat sunik imaqarneranik, annertussusaanik qanorlu suliarineqarsimaneranik imaqaassapput. Pitsaassutsimut najoqqutassat ukununga tunngasinnaapput, atortutigut ikiorserneqarneq, assersuutigalugu qanoq akulikitsigisumik teknikkikkut atortut taarserneqartassappat, aamma tigussaangitsutigut tapersiineq assersuutigalugu ikiortit suliatigut piginnaasaqarnerat, imaluunniit ingiallorteqarnermi nalunaaquttap akunnerinik qassinik atorfissaqartitsineq.

Taamaattorli pitsaassutsimut najoqqutassat Inatsisartut Inatsisaat malillugu aalajangersagaassapput, taamaattumillu Inatsisartut Inatsisaani piumasagaataasunik naamassinninngitsunik pitsaassutsimut najoqqutassanik imaluunniit inatsit taanna tunngavigalugu atuutilersinneqartunik naamassinninngitsunik aalajangersaasoqarsinnaangilaq.

Taamaalilluni kommunalbestyrelsit inunnut innarluutilinnut piviusumik tapersiisarnerup qaffasissusissaannik namminneq isumartik malillugu, taamaattorli Inatsisartut inatsisaata iluani sinaakkutit aalajangikkat toqqammavigalugit, aalajangiisinnaapput, taamaattumillu kommunimit

kommunimut kiffartuussinerup qaffasissusaa
assigiinngissuseqarsinnaavoq.

4)

**Siunnersuummi § 9-mi, Naalakkersuisut pisussaaffilerneqassasut
inunnut innarluutilinnut ulloq unnuarlu neqeroorutini inissat
naammattut isumaginissaannut siunnersuutigineqartoq,
siusinnerusukkut aalajangersakkanik ingerlatitseqqiineruvoq,
taamaattorli siunnersuummut nassuiaatini taperserneqarnissaq
taaneqarsimangikkaluartoq. Siunnersuummi § 8, immk. 2-mi
oqaatsit taakku assingi atorneqarput, taamaattorli tassani
najugaqatigiiffinnut najugaqarfinnullu illersugaasunut aamma
kommunalbestyrelsit pisussaaffiinut tunngalluni.**

**Ataatsimiititaliap aalajangersakkap, oqaaseqatigiillu atorneqartut
itisilerneqarnissaat kissaatigaat, matumani Kalaallit Nunaanniinnaq
najugaqarfinnut tunnganersoq kiisalu utaqqisunut
allattorsimaffimmik qanoq annertutigisumik mattussinersoq
ilanngullugu?? Tamatumunnga ataneqartillugu siunnersuummi §
21-mi ulloq unnuarlu neqeroorutinit suliaaqarfimmi
periusissamik suliaqarnissamik pisussaaffiliineq aamma
siunnersuummi § 48 aamma 50 ilanngunneqarsinnaapput.**

Inatsisartut peqqussutaanni annertuumik innarluutillit
ikiorserneqartarnerat pillugu peqqussutaani atuuttumi § 14-imi
allassimavoq, " Annertuumik innarluutilinnut ulloq unnuarlu paaqqinniffinni
pisariaqartinneqartut naapertorlugit naammattumik inissaqarnissaa
Isumaginninnermut Naalakkersuisup isumagissavaa".

Aammattaaq § 10-mi allassimavoq, " Innarluutilik kommunip
najugaqatigiiffiutaanut inissinneqarsinnaavoq ", aamma "
Naalakkersuisut kommuni peqqusinnaavaa kisimiilluni, kommunit allat
imaluunniit Naalakkersuisut peqatigalugit najugaqatigiiffinnik
nakkutigineqarlunilu najugaqarfinnik pilersitsissasoq".
Taamaalilluni pisinnaatitaaffik pineqartoq atuuttoq ingerlaannassaaqi.

Siunnersuummi § 9-mi taamaallaat Kalaallit Nunaanni ulloq unnuarlu
paaqqinniffiit pilersinneqarnissaat eqqarsaatigineqarput. Tassungalu
atatillugu naqissuserne-qassaaq, kommunalbestyrelsit qaqutiguinnaq
aamma Naalakkersuisut akuersineratigut Kalaallit Nunaata avataani ulloq
unnuarlu paaqqinniffimmi neqeroorummiissinnaanermik
neqerooruteqarsinnaammata, tak. siunnersuummi § 49, aamma ulloq
unnuarlu neqeroorummiikkallarnissamut, tak. siunnersuummi § 50,
periarfissaqarnera neqeroorutaasinnaasoq, tapersersorneqarnissamik
pisariaqartitsinera Kalaallit Nunaanni naammassineqarsinnaanngippat.
Taamaalilluni siunnersuutip malittarisassaa pingaarneq unaavoq Kalaallit
Nunaata avataanut inissinissaq sapinngisamik atorneqassanngitsoq.

Aalajangersakkami pinngitsoortinneqavissinnaanngilaq, ilaatigut
utaqqisunik allattorsimaffimmik peqalersinnaanera, ulloq unnuarlu
neqeroorutini inissat amerlassusiisa aamma ulloq unnuarlu neqeroorutit
qanoq ittuunerisa naleqquttunngortinniarnerat sivisuumik piffissamik
atuiffiusinnaanera isiginiarneqartariaqarluni, nutaamik ulloq unnuarlu
neqeroorummik pilersitsiniarnerusinnaammat.

Taamaattorli siunnersuutip § 21-ani Naalakkersuisut ulloq unnuarlu neqeroorutit pillugit suliassaqaarfimmut nuna tamakkerlugu periusissiamik suliacaqqullugit pisussaaffilerneqarput. Periusissiami tassani ilaatigut nutaanik ulloq unnuarlu paaqqinniffinnik pilersitsisoqarnissaa imaluunniit neqeroorutit pioreersut atorunnaarsinneqarnissaat tulluartaunersoq, kiisalu ulloq unnuarlu neqeroorutini ataasiakkaani sullinniakkanik allannguisoqassanersoq ilanngullugu sularineqassapput.

Ulloq unnuarlu neqerooruteqarneq pillugu periusissiap ingerlaavartumik sularineqartartup ulloq unnuarlu neqeroorutit pillugit pitsaanerusumik pilersaarusiortarnissannut aamma aaqqissuunneqartarnissaannut ilapittuuteqarnissaq siuhertaraa, kiisalu suliassaqaarfimmi ajornartorsiutit atuuttut aamma pisariaqartitat annertunerusumik eqqumaffigineqarnerulernissaat aamma immikkut ilisimasaqarfiuneruleriartornissaat qulakkeernissaat ilanngullugit.

5)

Aningaasaqarnikkut allaffissornikkullu pisortanut kinguneri pillugit annertunerusumik nassuiaasoqarnissaa ataatsimiititaliap kissaatigaa

Aningaasaqarnikkut aamma allaffissornikkut kinguneqartitsinerit siunnersuutip nalinginnaasumik oqaaseqaataani allaaseriniarneqarput. Tassunga atatillugu oqaatigineqassaaq, suliassaqaarfimmut assigiinngitsunut allaffissornikkut aamma aningaasaqarnikkut kinguneqartitsisarnermut tunngatillugu missiliuilluni nalilersuisoqartariaqarsimammat, taakkununnga paasissutissanik ersarissunik tunngaviusinnaasunik peqartoqanngimmat. Assersuutigalugu peqqussut atuuttoq malillugu inuit qasserpiaat innarluutillit nalunaarsorneqarsimansut pillugit kommunit kisitsit piginnigilaat, aamma najugaqarfimmi assigiinngitsuni inuit innarluutillit agguataarsimanagerat nalunaarsorsimangilaat, aamma inunnt innarluutilinnut suliassaqaarfimmi suliat sularineqartartut qassiunersut pillugit allattuisimangillat, aamma inuit innarluutillit pillugit suliani sularinninnermi nukissat qanoq annertutigisut pisariaqartinneqarnersut pillugit il.il. paasissutissanik allattorsimaffinnik takussutissaateqanngillat. Aamma taamatut inunnt innarluutilinnut suliassaqaarfimmut kommunip aningaasartuutai pillugit eqqoqqissaartunik naatsorsuinissaq ajornakusoorpoq, ilaatigut kommunini naatsorsuutininik naatsorsueriaaseq kommuninit kommuninut assigiinnginnerat pissutigalugu.

Taamaattumik siunnersuummi, inuit innarluutillit pillugit paasissutissanik siunissami sukumiinerusumik naatsorsoqqissaakkanik katersisoqartalernissaa siunniunneqarpoq. Taamaalluni inuit innarluutillit pillugit suliassaqaarfimmi suliniutini nutaani aningaasartuuteqarnerunissat pitsaanerujussuarmik naatsorsorneqar-talernissaannik periarfissaqalissaaq, soorlu aamma pilersaarusiornerni atugassanik suliassaqaarfimmi paasissutissanik sukumiinerusunik pissarsisinnaaneq periarfissaalissasoq.

6)

Siunnersuut piginnaatitsinnermut aalajangersakkanik 35-t sinnerlugit imaqarpoq, Naalakkersuisut taamaalillutik malittarisassanik ersarinnerusunik aalajangersaasinnaalissapput. Inatsisissap nutaap 1. januar 2020-mi atuutilernissaa naatsorsuutigineqarsinnaappat, nalunaarutit qassit suliarineqassanersut aamma taakku qaqugu, matumani siunnersuummut ilitsersuut ilanngullugu naammassereersimassanersut ilisimatitsissutigeqquneqarpoq.

Nalunaarutit tulliusut suliarineqassapput, inatsimmik toqqammaveqartut:

- Inuit innarluutillit tapersersorneqarnissaannut nalunaarut, taassuma imarissavaa sulianik suliaqarnermut aamma ikiorsiissutit pillugit malittarisassat
- Inunnut innarluutilinnut inissatut neqeroorutit pillugit nalunaarut

Tamatuma saniatigut piffissami qaninnermi isumaginninnermut suliassaqarfimmik nakkutillineq pillugu nalunaarut nutaaq atuutilersinneqassaaq, tassanilu inatsisissamut siunnersuut akuerineqarpat kapitali nutaaq inuit innarluutillit pillugit nakkutillineq pillugu ilanngunneqassaaq. Maannakkut inatsisartut peqqussutaanni atuuttumi nakkutillineq pillugu malittarisassanik aalajangersaaneq pillugu tunngavissaqanngilaq, taamaattumillu nalunaarummi qanittumi tusarniaassutigineqartumi inunnut innarluutilinnut suliassaqarfik ilaatinneqarsimangilaq.

Nalunaarutitut taakkununnga missingiutit naammassereerneqarsimapput.

Ilanngullugu ilisimatitsissutigineqassaaq, Ilulissani ulluni 29. aamma 30. januaari 2019-imi workshoppertoqarmat, ilaatigut kommuninit, ulloq unnuarlu paaqqinniffinni pisortanit, Isumaginninnermi Naammagittaalliuuteqartarfimmit, Pissassarfimmit aamma Inuit innarluutillit Illersuisoqarfiannit peqataaffigineqartumik, tassani inuit innarluutillit tapersersorneqarnissaannut nalunaarut aamma inunnut innarluutilinnut inissatut neqeroorutit pillugit nalunaarut saqqummiunneqarput, peqataasullu nalunaarutissat aamma ilitsersuutissat pillugit ilisimasaminnik isummersuutit tunioraapput.

Nalunaarutit aamma ilitsersuutit inatsisip atuutilernerani aamma naammassineqareersimanissaat naatsorsuutigineqarpoq.

7)

Paasissutissanik pikkorissaanerit aamma sulianik suliarinnittartunut pikkorissaanerit sorliit 2019-imi aamma 2020-mi siunnersuut/inatsit pillugu pilersaarutaanersut, taakkulu qanoq ingerlanneqarniarnersut qanorlu a+ningaasaliiffigineqarniarnersut ataatsimiititaliap ilanngullugu paaserusuppaa?

Meeqqat tapersersorneqarnissaannut inatsisip akuerineqarneranut atatillugu assingusumik kommunimi politikerit, pisortat aamma sulianik suliarinnittartunik 2019-imi pikkorissaasoqassaaq. Tamatuma saniatigut inatsisip ilitsersuutissaanut pitsaassutsimik qulakkeerinninnissaq

siunertaralugu attuumassuteqartut tamarmik ilanngutitinneqassapput,
ilitsersuut novembari 2018-mi aamma januar 2019-imi
isumasioqatigiissitsinerit tunngavigalugit suliarineqassaaq. Suliaq
tamanna inatsisip akuerineqarnerata, inatsisillu nutaap taassuma
malitsigisaatut nalunaarutit atuutilersinneqarnerisa kinguneratut
nangitsinerussaaq. Inatsisartuni siunnersuutip akuersissutigineqarneranut
tapertaliullugu paasissutissiineq ilinniartitsinerlu ingerlanneqassapput.

Inussiarnersumik inuulluaqqusillunga

Martha Abelsen